

may be considered a crime under certain conditions, but will always contradict the requirements of morality.

References:

1. Конституція України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Правила адвокатської етики. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
4. Кримінальний кодекс України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Толкачова Ірина Анатоліївна

*к.ю.н., доцент кафедри міжнародного права та галузевих правових дисциплін
Київського університету права НАН України*

Матвєєв Сергій Васильович

*к.ю.н., доцент, завідувач кафедри загальнотеоретичних правових і соціально-гуманітарних дисциплін
Київського університету права НАН України*

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Права людини і громадянина, закріплені в Основному Законі нашої держави відображають принципи гуманізму, рівності та свободи. Так, відповідно до ч. 1 ст. 3 Конституції України «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [1].

До основних прав людини можна віднести: на життя; на недоторканність особи, житла, на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та

іншої кореспонденції; на вибір місця проживання, свободу пересування, на вільне залишення території України та повернення будь-коли в Україну; на свободу власної думки і слова, на вільне виявлення своїх поглядів і переконань та ін. Вже 141 країна підтримала резолюцію Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 «Агресія проти України». Так, на думку Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра Лубінця, починаючи з 2014 року Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні виконує надважливу роботу та ретельно слідкує за дотриманням прав людини та випадками порушення норм міжнародного права, допомагаючи органам державної влади в Україні мати надійне джерело перевіреної інформації. Ґрунтуючись на їхніх доповідях, країна має політичну підтримку країн-учасниць ООН, що відображено у щорічних та тематичних резолюціях Генеральної Асамблеї [2].

В умовах війни, на жаль, ми бачимо систематичне порушення основних прав людини, не дивлячись на те, що відповідно до Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни та інших міжнародних актів заборонені будь-які напади на цивільних осіб.

Ще влітку місія ООН з прав людини зібрала докази тисяч порушень міжнародного гуманітарного права. Комісія ООН виявила різні військові злочини, які вчинені росією в Україні. Серед іншого йдеться про сексуальне та гендерне насильство з боку російських солдатів. Вік жертв цих злочинів варіювався від 4 до 82 років. Як повідомляє агентство Deutsche Presse-Agentur GmbH, розслідування, проведене експертами з прав людини, було зосереджено насамперед на початковій фазі російського вторгнення у лютому-березні 2022 року, а також у Київській, Чернігівській, Харківській та Сумській областях. Під час візитів до регіонів, звільнених від російської окупації, експерти виявили велику кількість випадків розправ над мирними жителями [3]. Те, що відбулося в Бучі, Ірпені, Гостомелі та Ізюмі свідчить про систематичне жорстоке порушення прав людини. Можна стверджувати, що дії РФ стосовно України є грубим порушенням міжнародного права. Будемо

сподіватися, що відповідальність за порушення правил ведення бойових дій повинна бути адекватною і співвідноситися із вчиненими правопорушеннями.

Важливим механізмом захисту прав і свобод для постраждалих від дій рф українців, є звернення до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ). Але реальність стикається з певними проблемами у реалізації цієї можливості.

По-перше, постраждалий повинен спочатку звернутися до національних правозахисних інституцій та органів, і лише в разі їхньої недієвості, треба звертатися до ЄСПЛ. Причому зробити це треба в чотиримісячний строк з того моменту як людина дізналась про порушене право. Звісно ж, що військові злочини не мають строків давності.

По-друге, при тому, що вже існує безліч відеодоказів і свідків, рф цинічно не визнає майже всі злочини проти цивільних: від зґвалтувань, вбивств до руйнування цивільної інфраструктури тощо. Доходить до того, що голова МЗС росії закидає Україні ведення подвійної гри відносно інциденту у Бучі» » (масове вбивство цивільного населення) тому що досі не опубліковано прізвищ загиблих [4].

По-третє, ситуація ускладнюється ще тим, що росія як і Україна підписала Європейську конвенцію з прав людини але робить все можливе, щоб її не виконувати. Навіть приймають внутрішні закони, які дозволяють їм не виконувати рішення ЄСПЛ, тим самим порушуючи навіть фундаментальні принципи міжнародного права.

Враховуючи вищенаведені моменти, слід визнати, що захист порушених прав у результаті повномасштабної агресії росії проти України, це дуже складна справа, але треба звернути увагу на важливість фіксування всіх злочинів, які рф скоїла проти України хоча б для майбутнього міжнародного спеціального трибуналу щодо осіб винуватих у військових злочинах рф.

Сьогодні ми бачимо вчинення рф геноциду, військових злочинів та злочинів проти людяності. Світова спільнота повинна вжити всіх можливих засобів, аби покарати винних та послабити країну-агресора. Тільки сумісними,

злагодженими зусиллями можливо зупинити терор українського народу та посягання країни-агресора на демократію, незалежність, територіальну цілісність України.

Джерела:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/upovnovazhenij-prokomentuvav-dopovid-mm-oon-z-prav-lyudini-v-ukrayini-za-period-vid-pochatku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rf-v-ukrayinu-24-lyutogo-do-15-travnja-2022-roku
3. Комиссия ООН заявила о военных преступлениях РФ в Украине. URL: <https://www.dw.com/ru/komissia-oon-zaavila-o-voennyh-prestupleniah-rf-v-ukraine/a-63219107>
4. Брехня лаврова, про те, що Україна досі приховує прізвища загиблих у Бучі. URL: <https://without-lie.info/factcheck/brekhnia-lavrova-pro-te-shcho-ukraina-dosi-prykhovuie-prizvyshcha-zahyblykh-u-buchi/>

Казанчук Ірина Дмитрівна

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного права та процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ*

СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В СФЕРУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Попри бойові дії в Україні та складні економічні, соціальні та екологічні умови 23 червня 2022 року Україні був наданий статус кандидата на вступ до Європейського Союзу, що вкотре юридично закріпило на загальноєвропейському рівні євроінтеграційний вибір Українського народу,